

LATVIJAS DALĪBA ES PĒTNIECĪBAS UN INOVĀCIJU PAMATPROGRAMMĀ “APVĀRSNIS EIROPA”. PĀRSKATS PAR PERIODU LĪDZ 14.04.2025.

Apvārsnis Eiropa ir Eiropas Savienības (ES) pētniecības un inovācijas (P&I) programma 2021.-2027. gada periodam, kas turpinās līdzšinējo programmu Apvārsnis 2020. Programmas Apvārsnis Eiropa kopējais finansējums 95,5 miljardi eiro, padarot to par visu laiku vērienīgāko un ambiciozāko pētniecības un inovāciju programmu, ko īstenojusi ES. Tā ietver 5,4 miljardus no Eiropas atveseļošanās plāna NextGenerationEU, kura mērķis ir veicināt Eiropas atveseļošanos un padarīt Eiropu noturīgāku pret nākotnes izaicinājumiem. Programmu Apvārsnis Eiropa papildinās pētniecības un apmācību programma Euratom.

Apvārsnis Eiropas pamatā izvirzīts 3 pīlāru modelis, kura ietvaros atbalstīs atvērto zinātnei, globālo izaicinājumu risināšanu un rūpniecības konkurētspēju un atvērto inovāciju, papildus atbalstot arī Eiropas pētniecības telpas stiprināšanu.

I PILĀRS. Veicina zinātnisko izcilību, jaunu zināšanu, prasmju, tehnoloģiju un risinājumu radīšanu un izplatīšanu, kā arī piekļuvi pasaules līmeņa pētniecības infrastruktūrām un veicināt pētnieku apmācības un mobilitāti, tādējādi palielinot Eiropas pētniecības telpas pievilcību. Pirmā pīlāra uzdevums ir ES zinātniskās bāzes izcilības nostiprināšana un paplašināšana. Pīlārs sastāv no trim programmām: Eiropas Pētniecības padome, Marijas Sklodovskas-Kirī vārdā nosauktās aktivitātes un Pētniecības infrastruktūras.

II PILĀRS. Pīlārā “Globālo izaicinājumu risināšana un rūpniecības konkurētspēja” pētniecību un inovācija atbalstīs 2 paralēlās pieejas: uzdevumu jomu orientēti projekti un tematisko kopu partnerību projekti. Pīlārā noteiktas ES uzdevumu jomas ar vērienīgiem mērķiem, lai risinātu dažas no ES lielākajām problēmām. Tas ietver arī Vienotā pētniecības centra (Joint Research Centre) darbības, kas nodrošina ES un valstu politikas veidotājus ar

neatkarīgiem zinātniskiem pierādījumiem un tehnisku atbalstu. Katra uzdevumu joma (mission area) darbosies kā darbību portfelis, piemēram, pētniecības projekti, politikas pasākumi vai pat likumdošanas iniciatīvas, lai sasniegtu izmērāmu mērķi, kuru nevarēja sasniegt ar atsevišķām darbībām. ES uzdevumu jomas veicinās Eiropas Zaļā kursa, Eiropas vēža plāna, kā arī Ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanu. Programmas Apvārsnis Eiropa un it īpaši tās otrā pīlāra galvenais mērķis ir radīt zināšanas, stiprināt pētniecības un inovācijas ietekmi uz attīstību izstrādājot, atbalstot un īstenojot ES politiku, un atbalstot novatorisku risinājumu pieejamību un ieviešanu Eiropas rūpniecībā, īpaši MVU, un sabiedrībā, lai risinātu globālas problēmas, tostarp klimata pārmaiņas un ilgtspējīgas attīstības mērķus. 2. pīlārs atbalsta pētījumus, kas saistīti ar sabiedrības izaicinājumiem un ar tematisko kopu palīdzību stiprina tehnoloģisko un rūpniecisko kapacitāti.

III PILĀRS. Inovatīvas Eiropas pīlāra mērķis ir ar Eiropas Inovāciju padomes starpniecību padarīt Eiropu par līderi tirgus radošo inovāciju jomā. Tas arī palīdz attīstīt vispārējo Eiropas inovāciju ainavu, attīstot Eiropas inovācijas ekosistēmas un izmantojot Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūtu (EIT), kas veicina zināšanu trijstūra – izglītības, pētniecības un inovācijas – integrāciju.

Latvijas dalība programmā Apvārsnis Eiropa

Līdz 2025. gada 14.aprīlim Latvijas institūcijas programmā Apvārsnis Eiropa piedalījušās **1690** projektu pieteikumos, iesniedzot **1661** “Atbilstošus” (eligible) projektus. Latvijas dalību skaits iesniegtajos projektu pieteikumos ir **2287**, bet dalību skaits finansētajos projektos – **419**, no tiem **388** ir partneri un **31** ir koordinatori.

Eiropas Komisija finansējusi **325** projektus kopā par **110,2 milj.€** jeb **19%** Latvijas iesniegto projektu. Tātad apmēram katru ceturto iesniegto projektu.

Apvārsnis Eiropa programmā projekti iziet caur vairākām vērtēšanas fāzēm. Vispirms notiek iesniegto projektu administratīvs izvērtējums, pēc kura tie iegūst statusu “Atbilstošs” (eligible) vai “Neatbilstošs” (ineligible). Pēc tam notiek saturiskā vērtēšana, kurā vērtē pieteikuma būtību. Atšķirības starp piedalīšanās reizēm un projektu skaitu rodas, jo vienā projekta pieteikumā var būt vairāk kā viena institūcija no Latvijas. Turklāt, tā kā projektu lielākoties iesniedz vairāku institūciju grupa, saukta par konsorciju, tad par Latvijas projektiem uzskatāmi visi projekti, kuros vismaz viens konsorcija partneris ir no Latvijas.

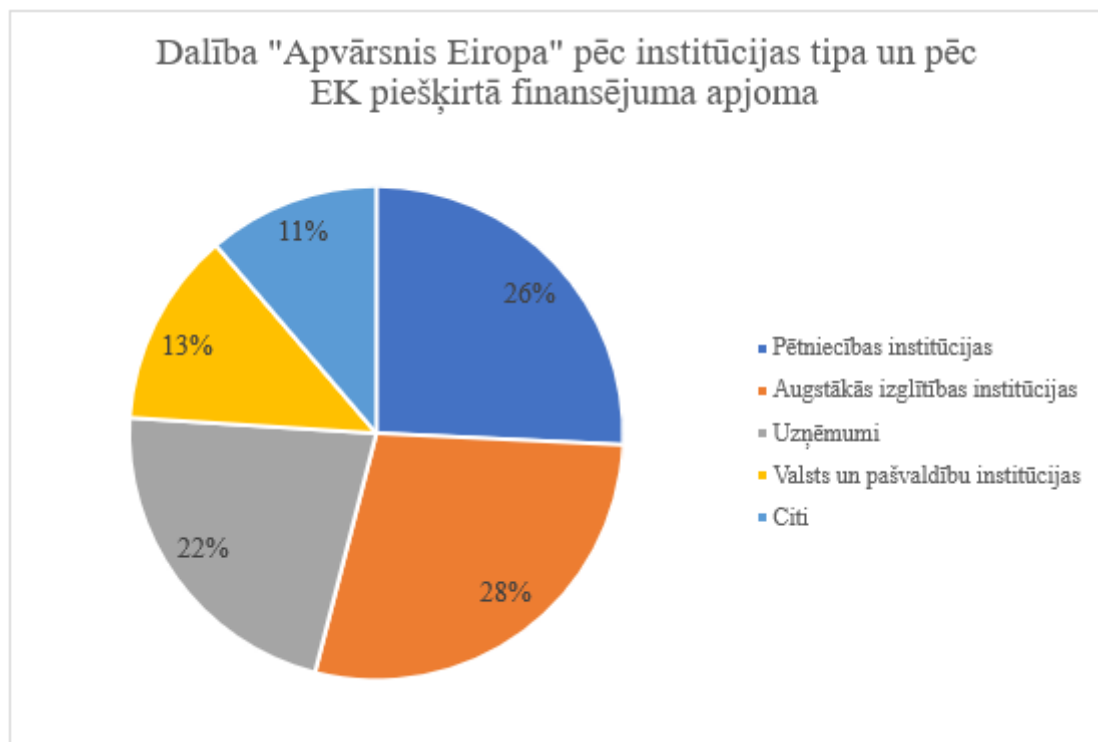
Apvārsnis Eiropa institūcijas ir iedalītas piecās grupās. Augstākās izglītības institūcijas (Higher or secondary education, HES) ir Latvijas augstskolas, koledžas, universitātes utt. Uzņēmumi (Private for profit, PRC) ir komercregistrā reģistrētas institūcijas, kurām var rasties peļņa. Šī grupa ietver arī valsts un pašvaldību uzņēmumus. Valsts un pašvaldību institūcijas

(Public body, PUB) ir dažādas ministrijas, pašvaldības un cita veida publiskās institūcijas, piemēram, plānošanas reģioni, tiesas, Valsts kase u.c. Pētniecības institūcijas (Research organisations, REC) ietver sevī Latvijas pētniecības institūtus, bet grupa citi (Others, OTH) ir tām institūcijām, kuras neietilpst nevienā no iepriekš minētajām definīcijām, pārsvarā tās ir dažādas nevalstiskās organizācijas.

Latvijas institūciju dalības programmā Apvārsnis Eiropa

Institūcijas tips	Finansēto dalību skaits
Pētniecības institūcijas	103
Augstākās izglītības institūcijas	113
Uzņēmumi	88
Valsts un pašvaldību institūcijas	51
Citi	45
Kopā	400

Tabulā parādītas institūciju piedalīšanās reizes. Tās atšķiras no projektu skaita, jo vienā projektā var būt vairāk kā viena institūcija no Latvijas. Visvairāk Apvārsnis Eiropa finansēto dalību ir augstākās izglītības institūcijām – **103**.

Latvijas piedalīšanās Eiropas ietvarprogrammās ir salīdzināta tabulā. Apvārsnis Eiropa dati ir par periodu līdz 2025.gada 14.aprīlim.

Latvijas dalības Apvārsnis Eiropa un iepriekšējās ietvarprogrammās

	5.IP	6.IP	7.IP	“Apvārsnis 2020”	“Apvārsnis Eiropa”
	(1999-2002)	(2002-2006)	(2007-2013)	(2014-2020)	(2021-2027)*
Projektu pieteikumu skaits	667	1027	1127	2790	1690
Dalību skaits projektu pieteikumos	776	1206	1424	3480	2287
Atbalstītie projekti	178	217	240	436	325
Dalību skaits atbalstītajos projektos	204	258	337	543	419
Sekmība	26.70%	21.10%	21.30%	14,16%	19%
EK finansējums (EUR, milj.)	14.6	21.6	49.04	116.8	110.2

*līdz 14.04.2025

Pirmās desmit Latvijas institūcijas pēc dalību skaita un piešķirtā finansējuma apjoma ir parādītas tabulās. Līderos ir Latvijas Universitāte ar 36 dalībām un Bērnu Klīniskā Universitātes slimnīca ar EUR 10 359 303 no EK piešķirtā finansējuma apjoma.

Top 10 Latvijas institūcijas pēc dalību skaita

Nr.p.k.	Organizācijas nosaukums	Dalību skaits
1.	LATVIJAS UNIVERSITĀTE	36
2.	RĪGAS TEHNISKĀ UNIVERSITĀTE	31
3.	LATVIJAS ZINĀTNES PADOME	28
4.	ELEKTRONIKAS UN DATORZINĀTŅU INSTITŪTS	16
5.	LATVIJAS ORGANISKĀS SINTĒZES INSTITŪTS	15
6.	RĪGAS STRADIŅA UNIVERSITĀTE	13
7.	LATVIJAS UNIVERSITĀTES CIETVIELU FIZIKAS INSTITŪTS	10
8.	SMARTSOL SIA	9
9.	LATVIJAS BIOZINĀTŅU UN TEHNOLOĢIJU UNIVERSITĀTE	9
10.	IZGLĪTĪBAS UN ZINĀTNES MINISTRIJA	8

Top 10 Latvijas institūcijas pēc EK piešķirtā finansējuma apjoma

Nr.p.k.	Organizācijas nosaukums	EK piešķirtā finansējuma apjoms, EUR
1.	BERNU KLINISKA UNIVERSITATES SLIMNICA VALSTS SIA	10 359 303
2.	LATVIJAS UNIVERSITATE	10 424 746
3.	RIGAS TEHNISKA UNIVERSITATE	10 152 719
4.	LATVIJAS ZINATNES PADOME	9 173 437
5.	LATVIJAS UNIVERSITATES CIETVIELU FIZIKAS INSTITUTS	8 063 077
6.	LATVIJAS ORGANISKAS SINTEZES INSTITUTS	6 117 251
7.	ELEKTRONIKAS UN DATORZINATNU INSTITUTS	3 870 107
8.	SIA NACO TECHNOLOGIES	2 633 625
9.	RIGAS STRADINA UNIVERSITATE	2 129 973
10.	RIGAS PILSETAS PASVALDIBA	2 050 175

Tabulās ir dots: dalību skaits un piešķirtā finansējuma apjoma sadalījums Apvārsnis Eiropa programmas pīlāros, un finansējuma apjoms sadalīts pīlāru tematiskajās prioritātēs.

**Latvijas dalību skaits un EK piešķirtā finansējuma apjoms
“Apvārsnis Eiropa” programmas pīlāros**

Pīlārs	Dalību skaits	EK finansējums, EUR
Zinātnes izcilība	54	6 940 162
Globālo izaicinājumu risināšana un rūpniecības konkurētspēja	270	63 652 683
Inovatīva Eiropa	43	8 040 704
Dalības paplašināšana un Eiropas pētniecības telpas stiprināšana	52	31 561 174

Latvijas dalību skaits un EK piešķirtā finansējuma apjoms tematiskajās prioritātēs

Tematiskā prioritāte	Dalību skaits	EK finansējums, EUR
M.Sklodovskas-Kirī programma	39	5 576 572
Pētniecības infrastruktūras	15	1 363 591
Veselība	33	9 950 297
Kultūra, jaunrade un iekļaujoša sabiedrība	20	3 587 651
Civilā drošība sabiedrībai	3	150 318
Digitālā joma, rūpniecība un kosmoss	64	13 491 383
Klimats, enerģētika un mobilitāte	70	17 751 618
Pārtika, bioekonomika, dabas resursi, lauksaimniecība un vide	80	18 721 417
Eiropas Inovāciju padome	7	3 016 125
Eiropas inovāciju ekosistēmas	17	2 931 399
EIT	19	2 082 930
Dalības paplašināšana	37	29 070 571
Eiropas pētniecības telpas stiprināšana	15	2 490 604

